

Makt eller varmt vatten

| av Nils-Eric Sandberg

Ingenting har betytt så mycket för arbetarklassens välstånd och kvinnors frigörelse som billig energi. Men nu betyder makten mer än folkets väl och ve för socialdemokraterna.

Hur känns det att vakna i ett rum där temperaturen är 12 grader?
Hur känns det att ha kallt vatten ur en kran som enda källa till hygien?
Det är den fråga jag vill ställa till regeringens socialdemokrater, och deras stödpartier.

Svaret skulle sannolikt bli: – Jag har ingen aning.

Nu höjer regeringen skatterna på energi – som vanligt. Bensin, diesel, el – allt blir dyrare – för konsumenterna.

Detta är inget nytt. Sedan miljöpartiet fick ett avgörande inflytande via sin vågmästarposition har skatetrycket på energi skruvats upp. Det drabbar främst boendet. En analys av bostadsbeskattningen jag gjort visar att 2002 motsvarade energiskatterna på bostäderna 96 procent av fastighetsskatten. Årets siffra blir högre.

MAKTEN VIKTIGAST

Den politiska förklaringen är given. För socialdemokratin är den politiska makten det viktigaste av allt. Vi har två historiska belägg.

1944 lade en kommission inom partiet fram ett förslag till politiken efter kriget. Programförfattaren var Gunnar Myrdal. Han föreslog en omfattande socialisering: staten skulle ta över energibolagen, banker och försäkringsbolag, och införa investeringsplaner.

Valrörelsen 1948 handlade i huvudsak om denna planhushållning. Socialdemokratin var nära att förlora regeringsmakten. Partiet vann med en hårsman.

Efter valet övergav socialdemokratin planhushållningsprogrammet. Det vart ju det som kunde kosta dem makten. I valet mellan makten och ideologin valde partiet makten.

Detta maktspelsprogram gick i repris på sjuttioalet. Rudolf Meidner föreslog 1975 att facket med statens stöd skulle konfiskera alla företag som gick med vinst.

Valrörelsen 1976 handlade mycket om denna konfiskation. Socialdemokraterna förlorade valet – första gången sedan 1932. Och eftersom Meidners förslag hotade partiets grepp om makten övergav partiet Meidner. De löntagarfonder som partiet införde, för att blidka

LO, innehöll ingen konfiskation och låg långt från vad Meidner föreslog.

I valet mellan ideologin och makten valde partiet, som vanligt, makten.

CENTRALVÄRME BEFRIAR

För att behålla makten måste socialdemokratin nu köpa miljöpartiets röster. Miljöpartiet kräver att staten ska nästintill tvinga medborgarna att avstå från energi. Och socialdemokratin accepterar detta, för maktens skull. De låter energipolitikens talibaner ta makten.

De styrande inom regeringspartiet har nog aldrig öppnat en bok om ekonomisk historia. De har aldrig upplevt arbetarklassens vardag. Ingen i regeringen har en aning om hur arbetarklassen levde på fyrtioalet.

Miljöpartisterna är, om möjligt, än mer aningslösa.

Miljöpartisterna vill att vi ska använda mindre energi.

Fram till femtioalet var ved den huvudsakliga energikällan, för arbetarklassen. När kvinnorna skulle tvätta måste de först säga ved till tvättgrytorna. Att hålla familjen med rena lakan och handdukar var ett ohyggligt slit. Blöjorna var av linne – de skulle tvättas.

Nu kan barnfamiljerna lägga in smutsvätten i tvättmaskinen, och

trycka på två knappar. Centralvärmerna via el eller olja gör huset varmt.

Varmvatten, centralvärme och tvättmaskin har gjort mer än alla tal för kvinnans frigörelse.

Tillgång till billig energi har gett arbetarklassen ett enormt lyft i levnadsstandard. Att vi från femtioalet ökat vår användning av energi beror i huvudsak på att arbetarklassen flyttat in i bostäder som har centralvärme och varmvatten.

Det är detta lyft som socialdemokratin nu försöker ta ned, för att med miljötalibanernas röster säkra makten.

De har inte läst sin historia.

Varmvatten, centralvärme och tvättmaskin har gjort mer än alla tal för kvinnans frigörelse.

Nils-Eric Sandberg (n_e_sandberg@hotmail.com) är författare och frilansskribent.